

УДК 331.556.2:331.545

М. О. Горбашевська
В. В. Подунай
О. Ю. Лелюк

ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЯ МІЖНАРОДНОЇ МІГРАЦІЇ ЯК ПРОЯВ ТРАНСНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ТРУДОРЕСУРСНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Стаття присвячена дослідженню інтелектуалізації міжнародної міграції як невід'ємного прояву транснаціоналізації трудоворесурсного забезпечення. Актуальність теми обґрунтована необхідністю переосмислення феномену міграційних процесів в умовах сучасних глобальних викликів, таких як перенаселення, дефіцит ресурсів, екологічна деградація та загострення соціально-економічних проблем. У дослідженні розглядається роль транснаціональних корпорацій як ключових каталізаторів міждержавного переміщення висококваліфікованих кадрів, що сприяють формуванню глобальних трудових ринків та мереж.

На основі комплексного аналізу статистичних даних, зокрема ООН, МОП та ОЕСР, в статті доведено, що трудова міграція домінує в загальних міграційних потоках, становлячи переважну більшість. Однак виявлено, що частка мігрантів у складі робочої сили країн призначення має тенденцію до зниження, що може бути спричинено комплексом факторів, зокрема демографічними змінами, технологічними трансформаціями та перешкодами на ринку праці, такими як дискримінація та не визнання кваліфікацій.

Дослідження також виявило чіткий взаємозв'язок між напрямками міграційних потоків та потоками прямих іноземних інвестицій, які зміщуються від традиційних економічних центрів (країн з високим рівнем доходу) до країн з рівнем доходу вище середнього. Це підтверджує, що економічне зростання в країнах, що розвиваються, робить їх привабливішими як для капіталу, так і для високоосвічених мігрантів.

В статті зроблено акцент на зростанні освітнього рівня міжнародних мігрантів. Встановлено, що частка осіб з вищою освітою серед іммігрантів постійно збільшується, випереджаючи аналогічні показники серед корінного населення в більшості розвинених країн. Це є прямим індикатором глобальної конкуренції за таланти та свідчить про те, що людський капітал стає ключовим фактором конкурентоспроможності та інноваційного розвитку. У статті висвітлено, що зниження участі мігрантів у складі робочої сили може мати серйозні негативні наслідки як для країн походження (скорочення грошових переказів, які є важливим джерелом доходу та інвестицій), так і для країн призначення (уповільнення економічного зростання та зменшення внесків до систем соціального забезпечення).

У висновках підкреслюється, що інтелектуалізація міграції є не лише соціальним, а й економічним процесом, який сприяє формуванню нових глобальних економічних центрів. Таким чином, аналіз статті показує, що міграція інтелектуалів є фундаментальним елементом сучасної глобальної економіки та вимагає вдосконалення механізмів державного та наддержавного регулювання для максимізації позитивних ефектів та мінімізації негативних наслідків.

Ключові слова: міжнародна міграція, трудова міграція, інтелектуальна міграція, глобалізація, глобалізація ринку праці, міжнародний ринок праці, регулювання міжнародного ринку праці, транснаціоналізація, транснаціоналізація трудоворесурсного забезпечення, зайнятість.

DOI 10.34079/2226-2822-2023-13-26-135-145

Постановка проблеми. Зростання чисельності людства та посилення його глобальної мобільності зумовлюють трансформацію соціально-економічних відносин і вимагають розробки нових механізмів для вирішення цивілізаційних проблем, таких як перенаселення, дефіцит ресурсів, екологічна деградація, загострення конфліктів, поширення злочинності, тероризму та дискримінації. У цьому контексті актуалізується необхідність переосмислення феномену міжнародного руху людських ресурсів і вдосконалення інструментарію його регулювання на державному та наддержавному рівнях.

Глобалізація сприяє поширенню міграції, особливо серед висококваліфікованих фахівців. Цей процес, відомий як інтелектуальна міграція, або «відплив мізків», впливає на розвиток багатьох країн, оскільки зростає попит на залучення талановитих іммігрантів. Аналіз цього явища є надзвичайно актуальним як з теоретичної, так і з практичної точок зору. Розуміння сучасного стану та перспектив інтелектуальної міграції дозволяє розробити ефективні стратегії та методи її регулювання, що є важливим для будь-якої держави. З іншого боку, інтелектуалізація міжнародної міграції є важливим проявом транснаціоналізації – процесу, що стирає кордони між країнами та створює глобальні взаємозв'язки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та практичні проблеми освітніх аспектів інтелектуальної міграції досліджено у працях вітчизняних науковців, зокрема Л. Гальків (Гальків, Галаз та Бігус, 2021, с. 11–21), С. Калініної (Калініна, Коровчук та Кушнарєнко, 2018, с. 69–76), Е. Лібанової (Лібанова, 2018, с. 11–26), О. Малиновської (Малиновська, 2021, с. 10–26), Л. Семів (Семів, 2018, с. 154–156) та багатьох інших.

Питанню транснаціоналізації світової економіки та формування єдиного світогосподарського простору присвятили свої праці багато вітчизняних і зарубіжних науковців, серед яких О. Булатова (Калініна, Булатова, Кушнарєнко та Савченко, 2022), В. Будкін (Філіпенко, Будкін та Рогач, 2007), Л. Михайлишин (Михайлишин, 2016).

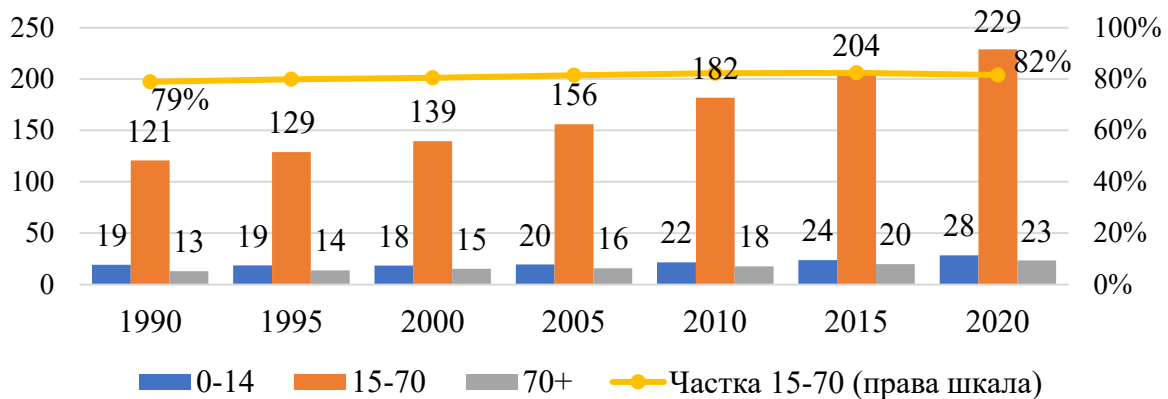
Разом з тим, посилення транснаціоналізації економіки активізує міжнародну трудову міграцію. Це створює потребу в поглибленому науковому дослідженні того, як світовий ринок праці змінюється під впливом транснаціональних міграційних процесів.

Метою статті є комплексний аналіз процесу інтелектуалізації міжнародної міграції в контексті транснаціоналізації трудових ресурсного забезпечення.

Виклад основного матеріалу. Транснаціональні корпорації і пов'язана з їх діяльністю інтернаціоналізація виробництва виступають потужним каталізатором міждержавного переливу працівників. Зосередження в руках ТНК колосального науково-технічного і виробничого потенціалу, розповсюдження ними свого домінування на ключові галузі економіки сприяють концентрації в структурних підрозділах корпорацій міжнародної робочої сили (Філіпенко, Будкін та Рогач, 2007, с. 255).

Головною особливістю сучасної міжнародної міграції є домінування трудових потоків, що дозволяють людям реалізувати свій професійний потенціал у різних куточках світу. Це створює приховані, але значні наміри до переміщень.

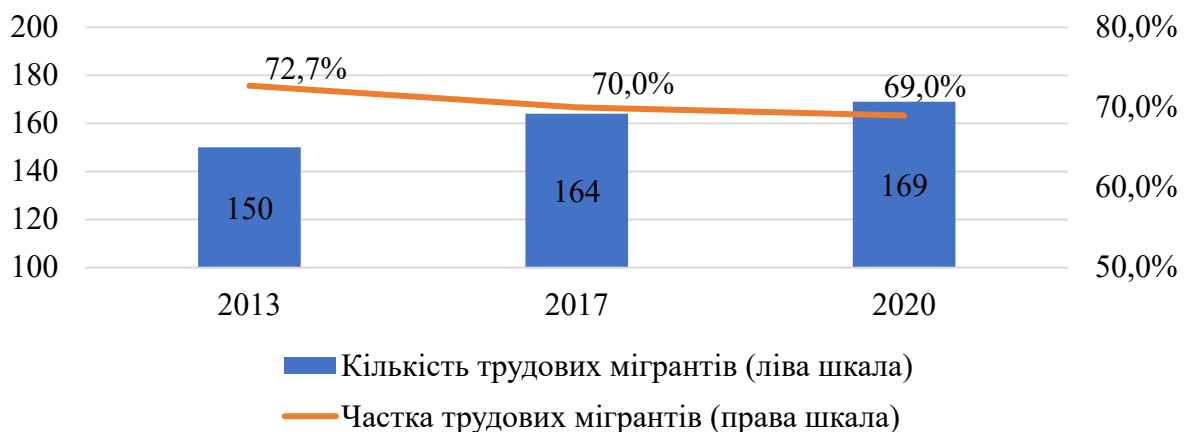
За даними ООН (United Nations Department of Economic and Social Affairs, Population Division, 2020), у 2020 році у світі налічувалося 282 мільйони міжнародних мігрантів. Із них 252 мільйони були віком від 15 років. Частка економічно активних мігрантів (віком 15–70 років) серед усіх мігрантів залишається стабільною: у 1990 році вона становила 78,9 %, а в 2020 році зросла до 81,5 %. Це свідчить про те, що переважна більшість мігрантів переміщується саме з метою працевлаштування (рис. 1).

Рисунок 1. Динаміка міжнародної міграції, за віковими групами (млн осіб) та частка мігрантів віком від 15 до 70 років у загальній кількості мігрантів (%), 1990–2020 рр.

Джерело: (United Nations Department of Economic and Social Affairs, Population Division, 2020).

Незважаючи на зростання чисельності трудових мігрантів, їх частка в загальній кількості мігрантів працездатного віку (за даними 2013–2020 рр.) постійно знижується. Це пояснюється тим, що при загальному збільшенні кількості мігрантів у працездатному віці, їхня участь на ринку праці країн призначення зменшується (рис. 2).

Рисунок 2. Зміна кількості трудових мігрантів (млн осіб) та частка трудових мігрантів у загальній чисельності мігрантів працездатного віку (%), 2013-2020 рр.

Джерело: (International Labour Organization, 2021; International Labour Organization, 2015; International Labour Organization, 2018).

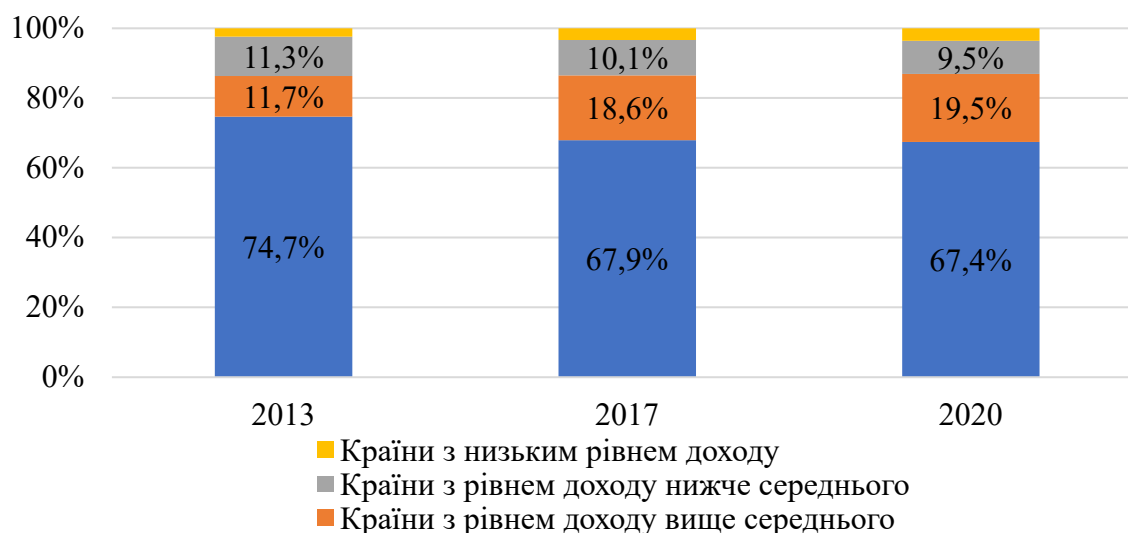
Динаміка показників участі міжнародних мігрантів у складі робочої сили здебільшого корелює з чинниками, що впливають на зайнятість немігрантського населення. Згідно з прогнозами Міжнародної організації праці, загальне зниження рівня участі в робочій силі, що спостерігається з 1990 року, триватиме щонайменше до 2030 року (Kueger, 2017).

Ця тенденція обумовлена комплексом факторів, зокрема демографічними (старіння населення в розвинених країнах), технологічними змінами та коригуваннями імміграційної політики. Для міжнародних мігрантів до цих чинників додаються унікальні перешкоди: дискримінація, мовний бар'єр та складнощі з визнанням їхньої кваліфікації в країнах призначення.

Зниження участі мігрантів у робочій силі має серйозні наслідки для обох сторін. Для країн походження це може призвести до скорочення обсягів грошових переказів, які є важливим джерелом валютних надходжень, інвестицій та інструментом подолання бідності. Для країн призначення це загрожує потенційним зниженням макроекономічних показників, уповільненням економічного зростання та зменшенням внесків до фондів соціального забезпечення.

У 2020 році 67 % міжнародних трудових мігрантів, що становить 113,9 млн осіб, проживали в країнах з високим рівнем доходу. Ще 49 млн (29 %) перебували в країнах із середнім рівнем доходу, а 6,1 млн (3,6 %) – в країнах з низьким рівнем доходу. Концентрація трудових мігрантів у країнах із високим та вище середнього рівнем доходу залишається стабільною, становлячи 86,9 % у 2020 році порівняно з 86,4 % у 2013 році.

Водночас, у період з 2013 по 2020 рік спостерігалися значні зміни в розподілі мігрантів між цими двома категоріями країн. Частка трудових мігрантів у країнах з високим рівнем доходу знизилася на 7,3 % (з 74,7 % до 67,4 %), тоді як у країнах з рівнем доходу вище середнього вона зросла на 7,8 % (з 11,7 % до 19,5 %). Це відчутне переміщення, ймовірно, зумовлене економічним зростанням у країнах із середнім рівнем доходу та змінами в імміграційній політиці країн із високим рівнем доходу, що вплинули на регулювання трудової міграції.

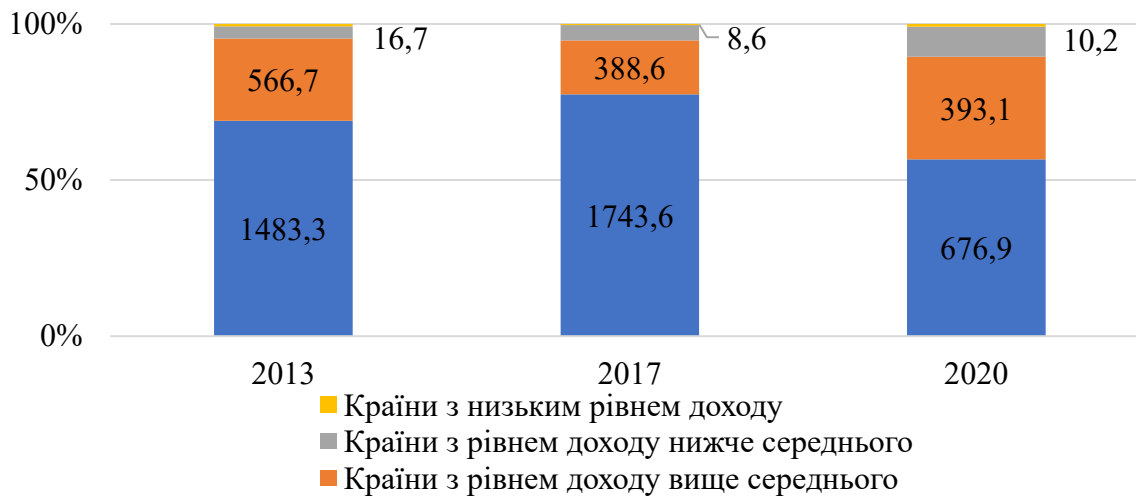
Рисунок 3. Структура розподілу трудових мігрантів за групами країн за рівнем доходу, 2013–2020 рр., %

Джерело: (The World Bank).

Основна тенденція полягає в поступовому зниженні концентрації трудових мігрантів у країнах із високим рівнем доходу. Якщо у 2013 році ці країни приймали 74,7 % мігрантів, то до 2020 року їх частка скоротилася до 67,4 %. Цей зсув корелює зі зростанням ролі країн із рівнем доходу вище середнього як нових центрів трудової міграції, частка яких у загальному обсязі міграційних потоків значно збільшилася з 11,7 % у 2013 році до 19,5 % у 2020 році. Частка мігрантів у країнах з низьким та нижче середнього доходом залишається відносно незначною.

Ці дані вказують на зміну глобального інвестиційного ландшафту, де нові економічні центри стають дедалі привабливішими для мігрантів, що, ймовірно, обумовлено економічним зростанням та змінами в імміграційній політиці.

Якщо проаналізувати глобальні грошові потоки – прямі іноземні інвестиції, які є основним маркером транснаціоналізації економіки, то розподіл за приймаючими країнами буде ідентичним розподілу трудових мігрантів (рис. 4).

Рисунок 4. Чистий приплив прямих іноземних інвестицій, (млрд. дол. США)

Джерело: (The World Bank).

Динаміка зміни чистого припливу прямих іноземних інвестицій за 2013, 2017 та 2020 роки, виявляє значні трансформації у глобальному розподілі інвестиційних потоків. Протягом усього досліджуваного періоду провідну роль у залученні ПІІ відігравали країни з високим рівнем доходу. Однак їхня частка в загальному обсязі інвестицій зазнала суттєвого зниження, особливо у 2020 році, що, імовірно, пов'язано з глобальною економічною нестабільністю.

Водночас, спостерігається чітка тенденція до перерозподілу інвестицій на користь країн з рівнем доходу вище середнього. Хоча абсолютні показники ПІІ в цій категорії країн у 2017–2020 роках були нижчими, їхня відносна частка зросла, що свідчить про підвищення їхньої економічної привабливості для іноземних інвесторів. Цей зсув може бути пояснений як економічним зростанням у цих країнах, так і змінами в глобальній інвестиційній стратегії. У той же час, частка інвестицій, що надходять у країни з низьким рівнем доходу, залишається незначною.

Отже, аналіз графічних даних підтверджує, що глобальний інвестиційний ландшафт еволюціонує, демонструючи зміщення акцентів з традиційних економічних центрів на користь динамічних економік, що розвиваються.

Саме країни з високим рівнем доходу є лідерами по кількості штаб-квартир провідних світових ТНК (виняток – Китай, який відносимо до групи країн з доходом вище середнього). За рейтингом Fortune Global 500 за 2022 рік, перша десятка країн за кількістю штаб-квартир ТНК мала такий вигляд (табл. 1).

Найбільші світові компанії концентруються в економічно розвинених державах. Головними центрами, які значно випереджають інші країни, є Китай та США, що свідчить про їхнє домінуюче становище в глобальній економіці. Сумарна кількість штаб-квартир ТНК, розміщених у цих двох країнах, становить понад половину всієї вибірки, що підкреслює їхню роль як ключових центрів управління та інновацій. Крім того, значна частка рейтингу належить європейським країнам, таким як Німеччина, Франція, Велика Британія, Швейцарія та Нідерланди, а також азійським економікам, зокрема Японії та Південній Кореї. Розміщення штаб-квартир саме в цих країнах є індикатором

їхньої інституційної стабільності, розвиненої інфраструктури та сприятливого ділового клімату. Концентрація транснаціонального бізнесу в цих країнах є безперечною силою тяжіння для інтелектуальної міграції.

Таблиця 1

Топ-10 країн за кількість розміщених ТНК з рейтингу Fortune Global 500, 2022 р.

Позиція	Країна	Кількість штаб-квартир ТНК
1.	Китай (включаючи Гонконг, Макао, Тайвань)	145
2.	США	124
3.	Японія	47
4.	Німеччина	29
5.	Франція	26
6.	Велика Британія	18
7.	Південна Корея	16
8.	Швейцарія	14
9.	Канада	13
10.	Нідерланди	10

Джерело: (Fortune Global 500, 2022).

Згідно з даними ОЕСР (Organization for Economic Co-operation and Development, 2023) за 2010–2020 роки, спостерігається зростання освітнього рівня міжнародних мігрантів. У країнах із високою часткою трудової міграції, зокрема в країнах постійної міграції (наприклад, Канада, Австралія, Нова Зеландія, Велика Британія), іммігранти демонструють вищий рівень освіти порівняно з корінним населенням.

Станом на 2020 рік, іммігранти мають кращу освіту, ніж місцеві жителі та мігранти попередніх хвиль: частка осіб з вищою освітою серед іммігрантів в ЄС досягла 39 %, а в країнах ОЕСР – 50%. Для порівняння, у 2010 році ці показники становили 25 % та 35 % відповідно. У віковій групі 15–64 років, що не перебуває на навчанні, рівень вищої освіти становить 28,6 % в ЄС та 40,5 % в країнах ОЕСР (рис. 5).

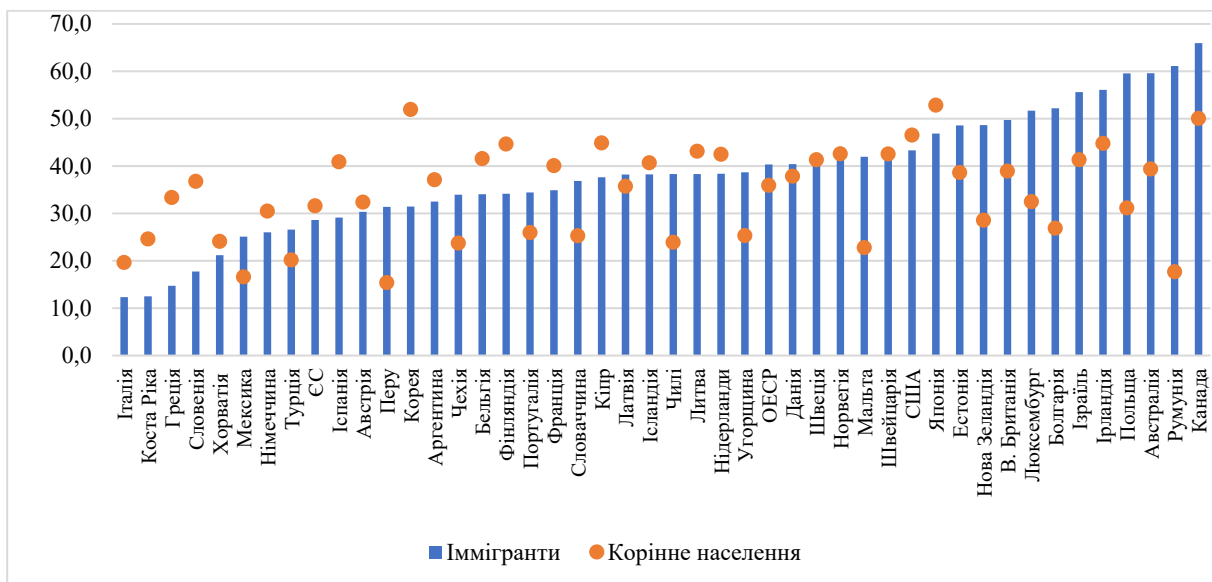

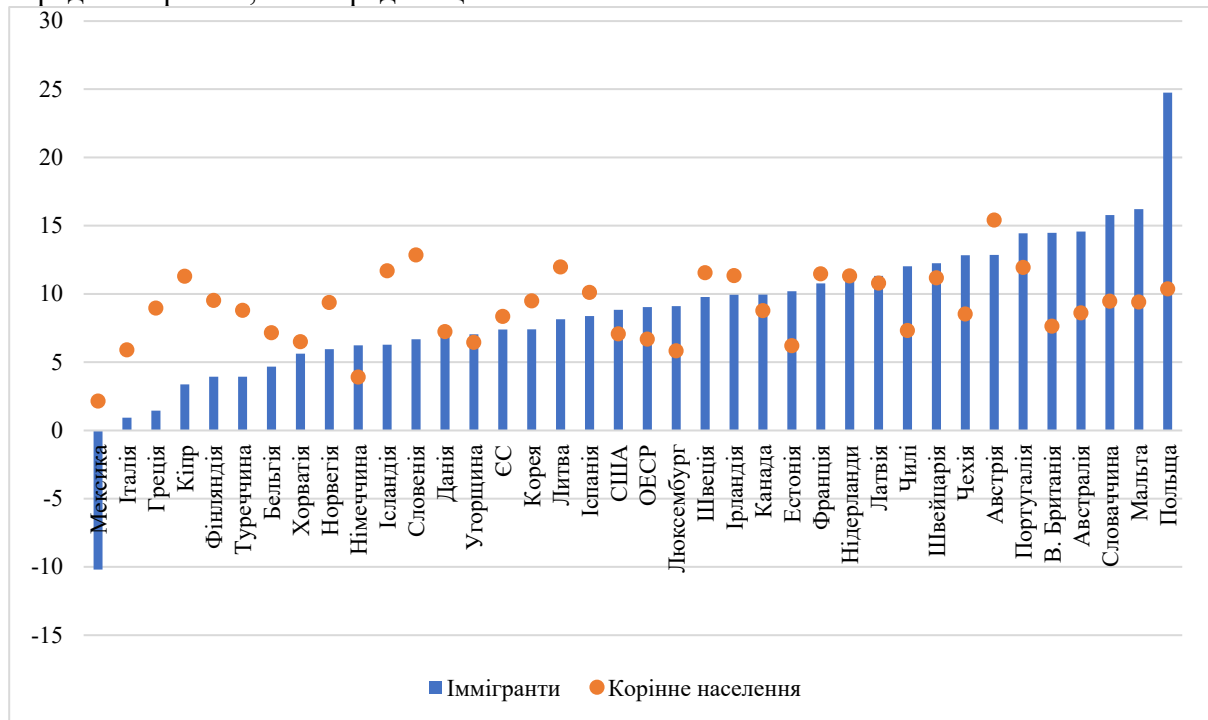
Рисунок 5. Частка населення з вищою освітою (іммігранти та корінне населення, %), 15–64 років, які не навчаються, 2020 р.

Джерело: (Organization for Economic Co-operation and Development, 2023).

В ЄС та ОЕСР більше 50 % іммігрантів отримали диплом вищої освіти за кордоном. Винятком є, наприклад, Франція, де висока частка іноземних студентів, більшість з яких отримує освіту в країні імміграції і залишаються в ній на довгий термін.

Частка високоосвічених іммігрантів зросла в усіх країнах (за винятком Мексики) протягом 2010–2020 рр. (рис. 6). Приблизно в половині країн рівень освіти зріс більше серед іммігрантів, ніж серед місцевих жителів.

Рисунок 6. Зміна частки населення з вищою освітою (іммігранти та корінне населення), 15–64 років, зміна % 2020 р. до 2010 р.

Джерело: (Organization for Economic Co-operation and Development, 2023).

За період 2010–2020 рр. найбільше зростання частки іммігрантів з вищою освітою зафіксовано в Польщі, Мальті, Словаччині, Австралії та Великій Британії.

Наведений графік свідчить про глибокі трансформації у світових міграційних процесах, головним проявом яких є інтелектуалізація міжнародної міграції. Цей процес тісно корелює з перерозподілом глобальних інвестиційних потоків. У більшості країн, представлених на графіку, спостерігається значно вищий приріст освітнього рівня серед іммігрантів порівняно з корінним населенням. Це особливо помітно в таких державах, як Ірландія та Греція, де приріст освіти в міграційному середовищі є позитивним, тоді як серед місцевого населення він залишається негативним. Ця тенденція чітко відображає процес відтоку високоосвічених мігрантів, коли країни-реципієнти активно залучають висококваліфікованих фахівців. Незважаючи на загальне зростання, інтенсивність цього процесу відрізняється в різних країнах, що може бути пов'язано з особливостями їхньої імміграційної політики. Збільшення частки високоосвічених іммігрантів надає країнам-реципієнтам значні переваги, оскільки людський капітал стає ключовим фактором інноваційного розвитку та економічного зростання в умовах глобальної конкуренції за таланти.

Висновки. На сучасному етапі глобалізації міжнародна міграція набуває якісно нового характеру, що виявляється в її інтелектуалізації. Цей процес є проявом транснаціоналізації трудоресурсного забезпечення, що зумовлений діяльністю

транснаціональних корпорацій, які виступають потужним каталізатором міждержавного переміщення висококваліфікованих кадрів. Аналіз статистичних даних свідчить, що більшість міжнародних мігрантів є економічно активними, проте їхня частка в загальній чисельності мігрантів працездатного віку має тенденцію до зниження, що може бути спричинено комплексом факторів, зокрема демографічними змінами та перешкодами на ринку праці. Водночас, спостерігається чіткий взаємозв'язок між напрямками міграційних потоків та потоками прямих іноземних інвестицій, які зміщуються від традиційних центрів у країні з рівнем доходу вище середнього. Це підтверджує, що економічне зростання в країнах, що розвиваються, робить їх привабливішими як для капіталу, так і для високоосвічених мігрантів. Зростання освітнього рівня серед іммігрантів, яке в багатьох країнах випереджає аналогічні показники для корінного населення, є прямим індикатором глобальної конкуренції за таланти та свідчить про те, що людський капітал стає ключовим фактором конкурентоспроможності та інноваційного розвитку. Таким чином, інтелектуалізація міграції не лише трансформує світовий ринок праці, але й сприяє формуванню нових глобальних економічних центрів.

Бібліографічний список

- Гальків, Л.І., Галаз, Л.В. та Бігус, М. М., 2021. Освітня складова людського потенціалу: фінансово-статистичний та працересурсний ракурси. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Сер.: *Проблеми економіки та управління*, 2(5), сс.11-21.
- Калініна, С.П., Булатова, О.В., Кушнарєнко, О.П. та Савченко, Е.О., 2022. *Трансформація трудоресурсного забезпечення світової економіки: глобалізаційний дискурс*. Вінниця: ТВОРИ.
- Калініна, С., Коровчук, Ю. та Кушнарєнко, О., 2018. Міжнародний ринок праці в умовах глобалізації: міграційний дискурс. *Вісник Приазовського державного технічного університету*. Сер.: *Економічні науки*, (35), сс.69-76. DOI: <https://doi.org/10.31498/2225-6725.35.2018.133623>
- Лібанова, Е.М., 2018. Зовнішні трудові міграції українців: масштаби, причини, наслідки. *Демографія та соціальна економіка*, 2 (33), сс.11-26.
- Малиновська, О., 2021. Міграція та міграційна політика в Україні: трансформації доби незалежності. *Migration & Law*. 1 (1), сс.10-26. DOI: <http://doi.org/10.32752/2786-5185-2021-1-1-10-26>
- Михайлишин, Л.І., 2016. Транснаціоналізація світової економіки: інноваційний аспект. Вінниця : ДонНУ.
- Семів, Л.К., 2018. Структурні зрушення національного ринку праці: від теорії до практики. *Регіональна економіка*, 1(87), сс.154-156. [онлайн] Доступно: <http://re.gov.ua/doi/re2018.01.154_u.php> [Дата звернення 25 жовтня 2023].
- Філіпенко, А. С., Будкін, В. С., Рогач, О. І. та ін., 2007. *Світова економіка*. К.: Либідь.
- International Labour Organization, 2015. *ILO Global Estimates on Migrant Workers: Results and Methodology*. [онлайн] Доступно: <https://www.ilo.org/global/topics/labour-migration/publications/WCMS_436343/lang--en/index.htm> [Дата звернення 25 жовтня 2023].
- International Labour Organization, 2018. *ILO Global Estimates on Migrant Workers: Results and Methodology*. [онлайн] Доступно: <https://www.ilo.org/global/publications/books/WCMS_652001/lang--en/index.htm> [Дата звернення 25 жовтня 2023].
- International Labour Organization, 2021. *ILO Global Estimates on International Migrant Workers Results and Methodology*. [онлайн] Доступно:

- <https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/wcms_808935.pdf> [Дата звернення 25 жовтня 2023].
- Fortune Global 500, 2022. [онлайн] Доступно: <<https://fortune.com/ranking/global500/>> [Дата звернення 25 жовтня 2023].
- Krueger, A.B., 2017. Where Have All the Workers Gone? An Inquiry into the Decline of the U.S. Labour Force Participation Rate. *Brookings Papers on Economic Activity Fall*. 2017(2):1-87. DOI: 10.1353/eca.2017.0012.
- Organisation for Economic Co-operation and Development, 2023. *Indicators of Immigrant Integration 2023: Settling In*. [онлайн] Доступно: <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/1d5020a6-en/1/3/3/index.html?itemId=/content/publication/1d5020a6-en&_csp_=2703c44f30968dd4fe3d0c66dd705aaf&itemIGO=oecd&itemContentType=book#section-d1e5714-ea39577101> [Дата звернення 25 жовтня 2023].
- Organisation for Economic Co-operation and Development. *Skills and the labour market*. [онлайн] Доступно: <<https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/0adc7e88-en.pdf?expires=1703862215&id=id&accname=guest&checksum=B035A0C7CEAFA1C5BCDEF71DCD0DE188>> [Дата звернення 25 жовтня 2023].
- United Nations Department of Economic and Social Affairs, Population Division, 2020. *International Migrant Stock 2020: Destination*. [online] Available at: <<https://www.un.org/development/desa/pd/content/international-migrant-stock>> [Дата звернення 25 жовтня 2023].
- World Development Indicators (dashboard), *The World Bank*, [онлайн] Доступно: <<https://datatopics.worldbank.org/world-development-indicators/>> [Дата звернення 25 жовтня 2023].

References

- Filipenko, A. S., Budkin, V. S., Rohach, O. I. et al., 2007. *Svitova ekonomika [World Economy]*. К.: Lybid. (in Ukrainian).
- Fortune Global 500, 2022. [online] Available at: <<https://fortune.com/ranking/global500/>> <<https://datatopics.worldbank.org/world-development-indicators/>> [Accessed 25 October 2023].
- Halkiv, L.I., Halaz, L.V. and Bihus, M.M., 2021. Osvitnia skladova liudskoho potentsialu: finansovostatystychnyi ta pratseresursnyi rakursy [Educational component of human potential: financial-statistical and labor perspectives]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu "Lvivska politekhniky". Seriya "Problemy ekonomiky ta upravlinnia"*, 2(5), pp. 11-21. (in Ukrainian).
- International Labour Organization, 2015. *ILO Global Estimates on Migrant Workers: Results and Methodology*. [online] Available at: <https://www.ilo.org/global/topics/labour-migration/publications/WCMS_436343/lang--en/index.htm> [Accessed 25 October 2023].
- International Labour Organization, 2018. *ILO Global Estimates on Migrant Workers: Results and Methodology*. [online] Available at: <https://www.ilo.org/global/publications/books/WCMS_652001/lang--en/index.htm> [Accessed 25 October 2023].
- International Labour Organization, 2021. *ILO Global Estimates on International Migrant Workers Results and Methodology*. [online] Available at: <https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/wcms_808935.pdf> [Accessed 25 October 2023].
- Kalinina, S., Korovchuk, Yu. and Kushnarenko, O., 2018. Mizhnarodnyi rynek pratsi v umovakh hlobalizatsii: mihratsiinyi dyskurs [The international labor market in the

- context of globalization: a migration discourse]. *Visnyk Pryazovskoho derzhavnoho tekhnichnoho universytetu. Ser.: Ekonomichni nauky*, (35), pp.69-76. DOI: <https://doi.org/10.31498/2225-6725.35.2018.133623> (in Ukrainian).
- Kalinina, S.P., Bulatova, O.V., Kushnarenko, O.P. and Savchenko, E.O., 2022. *Transformatsiia trudosurnoho zabezpechennia svitovoi ekonomiky: hlobalizatsiinyi dyskurs [Transformation of human resource provision in the global economy: a globalization discourse]*. Vinnytsia: TVORY. (in Ukrainian).
- Krueger, A.B., 2017. Where Have All the Workers Gone? An Inquiry into the Decline of the U.S. Labour Force Participation Rate. *Brookings Papers on Economic Activity Fall*. 2017(2):1-87. DOI: 10.1353/eca.2017.0012. (in English).
- Libanova, E. M., 2018. Zovnishni trudovi mihratsii ukraintziv: masshtaby, prychny, naslidky. [External labor migration of Ukrainians: scale, causes, consequences]. *Demohrafiia ta sotsialna ekonomika*, 2 (33), pp.11-26. (in Ukrainian).
- Malynovska, O., 2021. Mihratsiia ta mihratsiina polityka v Ukraini: transformatsii doby nezalezhnost [Migration and migration policy in Ukraine: transformations in the era of independence]. *Migration & Law*. 1(1), pp.10-26. DOI: <http://doi.org/10.32752/2786-5185-2021-1-1-10-26> (in Ukrainian).
- Mykhailyshyn, L.I., 2016. Transnatsionalizatsiia svitovoi ekonomiky: innovatsiinyi aspekt [Transnationalization of the world economy: an innovative aspect]. Vinnytsia : DonNU. (in Ukrainian).
- Organisation for Economic Co-operation and Development, 2023. *Indicators of Immigrant Integration 2023: Settling In*. [online] Available at: https://www.oecd-ilibrary.org/sites/1d5020a6-en/1/3/3/index.html?itemId=/content/publication/1d5020a6-en&_csp_=2703c44f30968dd4fe3d0c66dd705aaf&itemIGO=oecd&itemContentType=book#section-d1e5714-ea39577101 [Accessed 25 October 2023].
- Organisation for Economic Co-operation and Development. *Skills and the labour market*. [online] Available at: <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/0adc7e88-en.pdf?expires=1703862215&id=id&accname=guest&checksum=B035A0C7CEAFA1C5BCDEF71DCD0DE188> [Accessed 25 October 2023].
- Semiv, L.K., 2018. Strukturni zrushennia natsionalnoho rynku pratsi: vid teorii do praktyky [Structural shifts of the national labor market: from theory to practice]. *Rehionalna ekonomika*, pp.154-156. Available at: http://re.gov.ua/doi/re2018.01.154_u.php [Accessed 25 October 2023]. (in Ukrainian).
- United Nations Department of Economic and Social Affairs, Population Division, 2020. *International Migrant Stock 2020: Destination*. [online] Available at: <https://www.un.org/development/desa/pd/content/international-migrant-stock> [Accessed 25 October 2023].
- World Development Indicators (dashboard), The World Bank, [online] Available at: <https://datatopics.worldbank.org/world-development-indicators/> [Accessed 25 October 2023].

Стаття надійшла до редакції 27.10.2023

Gorbashevska M. O.
Podunai V. V.
Lelyuk O. Yu.

INTELLECTUALIZATION OF INTERNATIONAL MIGRATION AS A MANIFESTATION OF THE TRANSNATIONALIZATION OF HUMAN RESOURCE PROVISION

The article is devoted to the study of the intellectualization of international migration as an integral manifestation of the transnationalization of human resource provision. The relevance of the topic is substantiated by the need to rethink the phenomenon of migration processes in the context of modern global challenges, such as overpopulation, resource scarcity, environmental degradation, and the aggravation of socio-economic problems. The study examines the role of transnational corporations as key catalysts for the cross-border movement of highly skilled professionals, which contributes to the formation of global labor markets and networks.

Based on a comprehensive analysis of statistical data, particularly from the UN, ILO, and OECD, the article proves that labor migration dominates overall migration flows, constituting the vast majority. However, it was found that the share of migrants in the labor force of destination countries tends to decline, which may be caused by a complex of factors, including demographic changes, technological transformations, and labor market barriers such as discrimination and non-recognition of qualifications.

The study also revealed a clear relationship between the directions of migration flows and flows of foreign direct investment, which are shifting from traditional economic centers (high-income countries) to upper-middle-income countries. This confirms that economic growth in developing countries makes them more attractive to both capital and highly educated migrants.

The article emphasizes the increasing educational level of international migrants. It was found that the share of people with higher education among immigrants is constantly growing, outpacing similar indicators among the native-born population in most developed countries. This is a direct indicator of global competition for talent and suggests that human capital is becoming a key factor in competitiveness and innovative development. The article highlights that a decline in the participation of migrants in the labor force can have serious negative consequences for both countries of origin (a reduction in remittances, which are an important source of income and investment) and countries of destination (a slowdown in economic growth and a decrease in contributions to social security systems).

In conclusion, it is emphasized that the intellectualization of migration is not only a social but also an economic process that contributes to the formation of new global economic centers. Thus, the analysis of the article shows that the migration of intellectuals is a fundamental element of the modern global economy and requires the improvement of mechanisms for state and supranational regulation to maximize positive effects and minimize negative consequences.

Keywords: *international migration, labor migration, intellectual migration, globalization, globalization of the labor market, international labor market, regulation of the international labor market, transnationalization, transnationalization of human resource provision, employment.*